11233 ـ خەلقئارا ئەدلىيە سوتىغا ھۆكۈم قىلىشىغا سۇئۇش

سۇئال

مەسىلىرنى خەلقئارا ئەدلىيە سوتىنىڭ ھۆكۈم قىلىشىغا سۇئۇشىنىڭ ھۆكمى نىمە ؟

تەپسىلى جاۋاپ

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن .

قۇرئان ۋە ھەدىستىن ئىبارەت توغرا ئىسپاتلار شۇنى كۆرسىتىدۇكى ، بارلىق مۇسۇلمانلار شەخسلەر ۋە جامائەتلەر بولسۇن ، ياكى ھۆكۈمەت ۋە دۆلەتلەر بولسۇن ئارىسىدا يۈزبەرگەن ھەرقانداق ئىختىلاپلار ياكى جىدەل ـ ماجرالارنى ئاللاھنىڭ قانۇنىنىڭ ھۆكۈم قىلىشىغا سۇنىشى ، ھەمدە ئۇنىڭغا بويسۇنىشى ۋە ئۇنىڭ قانۇن ـ نىزاملىرىنى قوبۇل قىلىشى لازىم .بۇ ئوچۇق دەلىللەرنىڭ ئىچىدىكى ئايەتلەر بولسا :

(ئى مۇھەممەد!) پەرۋەردىگارىڭ بىلەن قەسەمكى، ئۇلار (يەنى مۇناپىقلار) ئۆز ئارىسىدىكى دەتالاشقا سېنى ھەكەم چىقىرىشقا تەكلىپ قىلمىغىچە، ئاندىن سېنىڭ چىقارغان ھۆكمىڭگە ئۇلارنىڭ دىللىرىدىكى قىلچە غۇم بولمىسىمۇ يوقالمىغىچە ۋە ئۇلار پۈتۈنلەي بويسۇنمىغىچە ئىمان ئېيتقان بولمايدۇ [ئايالار : 65]

ئۇلار جاھىلىيەت دەۋرىنىڭ ھۆكمىنى تەلەپ قىلامدۇ؟ (الله غا) چىن ئىشىنىدىغان قەۋمنىڭ نەزىرىدە ھۆكۈمدە الله دىنمۇ ئادىل كىم بار [داستىخان : 50]

ئى مۆمىنلەر! الله غا، پەيغەمبەرگە ۋە ئۆزىڭلاردىن بولغان ئىش ئۈستىدىكىلەرگە ئىتائەت قىلىڭلار، ئەگەر سىلەر بىر شەيئىدە ئىختىلاپ قىلىشىپ قالساڭلار، بۇ توغرىدا الله غا ۋە پەيغەمبەرگە مۇراجىئەت قىلىڭلار، ئەگەر سىلەر الله غا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە (ھەقىقىي) ئىشىنىدىغان بولساڭلار، بۇ (يەنى الله نىڭ كىتابىغا ۋە پەيغەمبىرىنىڭ سۈننىتىگە مۇراجىئەت قىلىش) سىلەر ئۈچۈن پايدىلىقتۇر، نەتىجە ئېتىبارى بىلەن گۈزەلدۇر

[ئايالار : 59]

سىلەر (دىن ئۈستىدە ۋە ئۇنىڭدىن باشقا) ھەر قانداق نەرسە ئۈستىدە ئىختىلاپ قىلىشماڭلار، ئۇنىڭغا الله ھۆكۈم چىقىرىدۇ. (ئى مۇھەممەد! ئۇلارغا ئېيتقىنكى) ئەنە شۇ الله مېنىڭ پەرۋەردىگارىمدۇر، ئۇنىڭغا تەۋەككۈل قىلدىم، (ھەممە ئىشتا) الله غا مۇراجىئەت قىلىمەن [كېڭىشىش : 10]

بۇنىڭغا ئوخشاش ئايەتلەر ناھايىتى نۇرغۇن .

بۇ ئايەتلەردىن بىز شۇنى بىلەلەيمىزكى ، مۇسۇلمان سۈننىي قانۇنلارغا ، ياكى شەرئىتكە زىت كىلىدىغان قەبىلە قائىدە ـ تۈزۈملىرىگە ھۆكۈم قىلدۇرۇشقا بولمايدۇ .

بۇ مەسىلە توغرىسىدا مىنىڭ بارلىق ئىسلام ھۆكۈمەتلىرىنىڭ باشلىقلىرىغا سەمىمى نەسىھىتىم ـ ئۇلارنىڭ ئارىسىدا نۇرغۇن ئىختىلاپلار يۈزبەرگەنلىكى ۋە ھىلىمۇ داۋاملىشىۋاتقانلىقى ئۈچۈن ـ ھۆكۈمەتلەر ئارىسىدىكى بايلىق، ھەق ـ ھوقۇق ، سىياسى

چىگرالار قاتارلىقلار ھەققىدىكى بۇ ئىختىلاپلارنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ئۇلارنىڭ قايتىپ كېلىشىگە تېگىشلىك بىرىنبىر يول ـ ئاللاھنىڭ قانۇنىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا سۇنۇش . ھەمدە بۇ بىلىم ، چۈشىنىش ، ئادىللىق ۋە تەقۋالىقتا ھەممە رازى بولىدىغان ، ئىختىلاپلارنى ھەل قىلىشنىڭ يوللىرىنى كۆرسىتىپ بېرىدىغان ئاندىن ئىسلام شەرىئىتىنىڭ بۈيرىغىنى بويىچە ھۆكۈم چىقىرىدىغان شەرىئەت ئالىملىرىدىن تەركىپ تاپقان شەرىئەت سوتى ياكى بىر كومىتىت تەشكىللەش ئارقىلىق ۋۇجۇتقا چىقىدۇ .ئۇلار شۇنى تونۇشى كېرەككى ،ئۇلارنىڭ خەلقئارا ئەدلىيە سوتى ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش غەيرى ئىسلام تەشكىلاتلىرىغا ھۆكۈم قىلدۇرۇش ئارقىلىق پۈتتۈرگەن بىر قىسىم ئىشلار ئاللاھنىڭ قانۇنىدىن باشقا قانۇنلارغا ھۆكۈم قىلدۇرۇش ماۋزۇسى دائىرىسىگە كىرىدۇ ، ھەمدە ئۇ قانۇنلار بىلەن ھۆكۈم قىلىشقا ياكى ئۇنى مۇسۇلمانلار ئارىسىدىكى دىلولارغا ئىشلىتىشكە بولمايدۇ .ئۇلار ئۇنى قىلىشتىن ساقلىنىشى كېرەك ؛ ئۇلار ئاللاھتىن قورقسۇن ھەمدە ئۇنىڭ قانۇن ـ نىزاملىرىدىن يۈز ئۆرۈگىچىلەرنى ئاگاھلاندۇرغان جازاغا دىققەت قىلسۇن . ئاللاھ دەيدۇ :

كىمكى مېنىڭ زىكرىمدىن يۈز ئۆرۈيدىكەن، ئۇنىڭ ھاياتى تار (يەنى خاتىرجەمسىز) بولىدۇ، قىيامەت كۈنى ئۇنى ئەنى كور قىلىپ قويىمىز (124). ئۇ: ئى پەرۋەردىگارىم!نېمىشقا مېنى كور قىلىپ قويدۇڭ، ۋاھالەنكى، (دۇنيادىكى چاغدا) مېنىڭ كۆزۈم كۆرەتتىغۇ؟ دەيدۇ (125). الله ئېيتىدۇ: شۇنىڭدەك ساڭا (روشەن) ئايەتلىرىمىز كەلدى، سەن ئۇلارنى تەرك ئەتتىڭ، سەن بۈگۈن شۇنىڭغا ئوخشاش تەرك ئېتىلىسەن » [تاھا : 124–126]

ئۇلار (يەھۇدىيلار ۋە ناسارالار) نېڭ ئارىسىدا الله ساڭا نازىل قىلغان قۇرئاننىڭ (ئەھكامى بويىچە ھۆكۈم قىلغىن، ئۇلارنىڭ نەپسى خاھىشلىرىغا ئەگەشمىگىن، ئۇلارنىڭ الله ساڭا نازىل قىلغان قۇرئاننىڭ بىر قىسمىدىن سېنى ۋاز كەچۈرۈشىدىن ساقلانغىن. ئەگەر ئۇلار الله ساڭا نازىل قىلغان ھۆكۈمدىن) يۈز ئۆرۈسە (ئى مۇھەممەد!) بىلگىنكى، ئۇلارنىڭ بىر قىسىم گۇناھلىرى تۈپەيلىدىن الله ئۇلارنى جازالاشنى ئىرادە قىلىدۇ. شەك ـ شۈبھىسىزكى، كىشىلەردىن نۇرغۇنى پاسىقتۇر (يەنى پەرۋەردىگارىنىڭ تائىتىدىن باش تارتىپ، ھەققە خىلاپلىق قىلىپ گۇناھقا چۆمگۈچىلەردۇر) (49). ئۇلار جاھىلىيەت دەۋرىنىڭ ھۆكمىنى تەلەپ قىلامدۇ؟ (الله غا) چىن ئىشىنىدىغان قەۋمىنىڭ نەزىرىدە ھۆكۈمدە الله دىنمۇ ئادىل كىم بار [داستىخان : 49–50]

بۇ ئوخشاش مەنىنى كۆرسىتىدىغان ئايەتلەر نۇرغۇن ، ھەممىسى ئاللاھقا ۋە ئۇنىڭ ئەلچىسىگە بويسۇنۇشنىڭ بۇ ھاياتتا بەخت تېپىش ، ئاخىرەتتە نىئىمەتلىنىشكە سەۋەب بولىدىغانلىقىنى ، ھەمدە ئۇنىڭ ئەلچىسىگە بويسۇنماسلىق ، ئاللاھنىڭ ئەسكەرتىشىدىن ۋە ئۇنىڭ بەلگىلىمىلىرىدىن يۈز ئۆرۈش بۇ ھاياتتا شور پېشانىلىك ۋە جاپالىق تۇرمۇشقا ، ئاخىرەتتە ئازابقا سەۋەپ بولىدىغانلىقىنى كۆچەيتىدۇ .ئاللاھتىن ھەممەيلەننى ھەقىقەتكە يېتەكلىشىنى ، بىزنى چىدامچان قىلىشىنى ، ئىشلىرىمىزنى جايىغا چۈشۈرۈپ بېرىشىنى ھەمدە بىزنىڭ دىنىي ۋە دۇنياۋى ئىشلىرىمىزغا ياخشى بولىدىغان بارلىق ئىشلارنى قىلىشىمىزغا ياردەم قىلىشىنى سورايمىز .ئۇ ھەممەيلەننى ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ ئەلچىسىنىڭ ھۆكۈمىنى قوبۇل قىلىدىغان قىلسۇن ، چۈنكى ئۇ ئەڭ مەرد ۋە مېھرىبان .

ئاللاھ پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ۋە ئۇنىڭ بارلىق ئائىلە ـ تاۋابئاتلىرى ، ھەمراھلىرىنى تەرىپلىسۇن ۋە ئامان قىلسۇن .

ھۆرمەتلىك پېشۋا يېتۈك ئالىم ئابدۇل ئەزىز بىن باز (ئاللاھ ئۇ كىشىگە رەھىم قىلسۇن) نىڭ تۇرلۇك ماقالىلار ۋە فەتۋالار

توپلیمی 5.ب تن ئلنندی .